

Vergaderjaar 2009–2010

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 980

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 december 2009

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij 11 fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC):

1. Mededeling en aanbeveling Digitaal Dividend (Kamerstuk 22 112, nr. 973);
2. Mededeling Global Monitoring for Environment and Security (GMES) (Kamerstuk 22 112, nr. 974);
3. Mededeling inzake bestrijding hiv/aids (Kamerstuk 22 112, nr. 975);
4. Mededeling grensoverschrijdende elektronische handel tussen ondernemingen en consumenten in de EU (Kamerstuk 22 112, nr. 976);
5. Mededeling «een beter werkende voedselvoorzieningsketen in Europa» (Kamerstuk 22 112, nr. 977);
6. Verordening inzake financiële bijstand van de gemeenschap voor de ontmanteling van de eenheden 1 t/m 4 van de kerncentrale Kozloduy in Bulgarije (Kamerstuk 22 112, nr. 978);
7. Mededeling inzake Europees transparantie-initiatief (Kamerstuk 22 112, nr. 979);
8. Verslag over etikettering voor dierenwelzijn
9. Mededeling inzake nieuw partnerschap EU en Landen en Gebieden Overzee, LGO (Kamerstuk 22 112, nr. 981);
10. Kwalificatierichtlijn (Kamerstuk 22 112, nr. 982);
11. Procedurerichtlijn (Kamerstuk 22 112, nr. 983).

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
F. C. G. M. Timmermans

Fiche: Verslag over etikettering voor dierenwelzijn

1. Algemene gegevens

Titel voorstel: VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S: Opties voor etikettering inzake dierenwelzijn en de oprichting van een Europees netwerk van referentiecentra voor de bescherming en het welzijn van dieren

Datum Commissiedocument: 28.10.2009

Nr. Commissiedocument: COM(2009) 584 final

Pre-lex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&Dosld=1987

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board:
SEC(2009) 1432 (impact assessment)
SEC(2009) 1433 (samenvatting van impact assessment)

Behandelingstraject Raad: Presentatie van het rapport in de Landbouw- en Visserijraad van december 2009.

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van LNV

2. Essentie voorstel

Tijdens het Duits Voorzitterschap in 2007 zijn Raadsconclusies aangenomen waarin de Europese Commissie wordt verzocht om een rapport voor te bereiden over etikettering voor dierenwelzijn. De Europese Commissie heeft hiertoe een haalbaarheidsstudie laten uitvoeren, waarbij de EU lidstaten en diverse partijen zijn geraadpleegd.

Uit het rapport van de Europese Commissie blijkt dat etikettering van dierenwelzijn, gebaseerd op wetenschappelijke kennis en geharmoniseerde eisen, consumenten in staat stelt om bewuste beslissingen te nemen bij het kopen van dierlijke producten. Hierdoor worden primaire producenten in staat gesteld om de meerkosten van het bovenwettelijk verbeteren van dierenwelzijn te vermarkten. De Europese Commissie stelt de vraag of dit doel het beste kan worden bereikt door etikettering (op basis van publieke of private normen), informatiecampagnes of een combinatie van beide.

Uit eerder Europees onderzoek (Eurobarometer) blijkt dat een substantieel deel van de Europese consumenten ten aanzien van dierlijke producten geïnformeerd wil worden over de omstandigheden waaronder de dieren zijn gehouden en behandeld. Op dit moment is de consument veelal niet in staat om het werkelijke niveau van dierenwelzijn te achterhalen bij claims of etiketten voor dierenwelzijn. Zodra er meer claims en etiketten voor dierenwelzijn op de markt komen, kan een EU keurmerk voor dierenwelzijn gerechtvaardigd zijn. Een dergelijke keurmerk moet dan wel een duidelijk toegevoegde waarde hebben ten opzichte van bestaande keurmerken (zoal biologisch) en private initiatieven.

Naast etiketten en keurmerken kunnen «beschermd aanduidingen» een middel zijn om consumenten te informeren. Er zijn voorbeelden waarbij deze verplicht (aanduiding huisvestingssysteem van leghennen op schaal-eieren) of vrijwillig (marktnorm voor scharrelvlees van vleeskuikens) worden toegepast. Voor dierenwelzijn zouden dergelijke beschermde

aanduidingen betrekking kunnen hebben op EU normen voor houderijsystemen of gestandaardiseerde welzijnsindicatoren.

Uit de haalbaarheidsstudie en eerder Europees onderzoek (Eurobarometer) blijkt verder dat etikettering van dierenwelzijn consumenten beter in staat stelt om bewuste keuzes te maken in de aankoop van producten. Dit kan leiden tot een groeimarkt voor diervriendelijke producten. Daarnaast blijkt dat informatiecampagnes zorgen voor een betere bewustwording over dierenwelzijn bij consumenten, marktpartijen en producenten. De Europese Commissie noemt in haar rapport dat er diverse voorbeelden zijn op nationaal en Europees niveau van succesvolle informatiecampagnes voor dierenwelzijn.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

Nee. Het document is bedoeld om een discussie op gang te brengen tussen Europese Commissie, Europees Parlement, de lidstaten van de Europese raad en EESC. Mogelijk zal na een dergelijke discussie de (nieuwe) Commissie beleidsopties voorbereiden met een bijhorende haalbaarheidsstudie. Eén van de onderzochte opties vormt het opzetten van een Europees netwerk van referentiecentra voor dierenwelzijn, middels een netwerk van instituten en autoriteiten in de lidstaten.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Het stimuleren van de consumentenvraag naar welzijnsvriendelijke producten is een onderdeel van het coalitieakkoord van het Kabinet. In de Nota Dierenwelzijn is aangegeven dat het Kabinet zich inspant voor etikettering van dierenwelzijn op Europees niveau. Etikettering en informatiecampagnes kunnen zinvolle instrumenten zijn om de consument te stimuleren tot een duurzaam aankoopgedrag van dierlijke producten.

Nederland verwelkomt het rapport van de Europese Commissie met de bijhorende impact assessment. Nederland hecht er waarde aan dat er een goed vervolg komt van dit rapport, zodanig dat de Europese Commissie concrete beleidsopties kan voorbereiden. Het is op dit moment nog onduidelijk op welke wijze de discussie tussen Europese Commissie, Europees Parlement, de lidstaten van de Europese raad en EESC op basis van het rapport zal plaatsvinden. Nederland is van mening dat de Europese Commissie initiatief moet nemen voor een dergelijke discussie. Het is wenselijk dat de Europese Commissie uitleg geeft hoe zij deze discussie zal organiseren. Daarbij is het te verwachten dat dit onderwerp zal worden opgepakt zodra de nieuwe Europese Commissie is aangetreden.

De inzet van Nederland is erop gericht om middels etikettering en informatiecampagnes een stimulans te geven aan de totstandkoming en consumptie van diervriendelijke producten. De Europese Commissie spreekt zich in haar rapport niet uit hoe etikettering van dierenwelzijn het beste kan plaatsvinden. Het rapport schetst diverse opties en overwegingen op basis waarvan de discussie kan worden gevoerd. Nederland zal toekomstige beleidsopties toetsen op de volgende aspecten:

- Nederland vindt dat etikettering en informatiecampagnes gericht moeten zijn op het promoten van diervriendelijke producten. Het gaat daarbij om producten die tot stand zijn gekomen volgens verdergaande niveaus dan de wettelijke eisen voor dierenwelzijn. Hiermee

wordt invulling gegeven aan de Kabinetsdoelstelling om de consumentenvraag naar en welzijnsvriendelijke producten te stimuleren.

- Nederland is geen voorstander van etikettering van producten die voldoen aan de wettelijke eisen voor dierenwelzijn. Het voldoen aan de wettelijke normen staat voor een minimumniveau van dierenwelzijn. Nederland wil dat etikettering zich met name richt op informatievoorziening aan de consument dat aanvullende en hogere welzijnsniveaus zijn gewaarborgd.
- Nederland benadrukt dat initiatieven voor etikettering vrij toegankelijk moeten zijn, ook voor producenten uit derde landen om te voorkomen dat zij als oneigenlijke handelsbelemmering functioneren.
- Etikettering mag niet leiden tot een inbreuk op het vrije verkeer van goederen, hetgeen niet is toegestaan op grond van de regelgeving van de Wereld Handels Organisatie. Deze spanning kan zich met name voordoen bij de vormgeving van verplichte etikettering.
- Etikettering dient goed controleerbaar te zijn en de administratieve en publieke lasten die gepaard gaan met etikettering moeten in verhouding staan tot de te bereiken doelen.
- Nederland wil etikettering en informatiecampagnes voor dierenwelzijn koppelen/integreren in bestaande EU beleidskaders, zoals het algemeen beleid voor etikettering en het kwaliteitsbeleid voor landbouwproducten. Daarmee kan dierenwelzijn onderdeel vormen van andere kwaliteitsaspecten en andere waarden van voedselkwaliteit.
- Zodra de Europese Commissie concrete initiatieven voor etikettering van dierenwelzijn voorstelt, zal Nederland zich beraden op de rol van de overheid versus de rol van de marktpartijen. Ten algemene hecht Nederland er waarde aan dat de overheidsrol ten aanzien van etikettering en informatiecampagnes erop gericht is om de primaire producenten, ketenpartijen en supermarkten te faciliteren bij het verbeteren van dierenwelzijn via het marktspoor. Een door de overheid nauw gedefinieerde blauwdruk heeft als risico dat afbreuk wordt gedaan aan de creativiteit van de ondernemers en de markt. Anderzijds is het zaak dat de overheid ervoor zorgt dat etikettering voor dierenwelzijn transparant en betrouwbaar geschiedt. Het ontwikkelen en gebruik maken van objectieve normen op EU niveau kan hierbij helpen. De resultaten van het Europese onderzoeksproject Welfare Quality kunnen hiertoe een belangrijke bijdrage bieden.

Het rapport bevat ook een hoofdstuk over een EU referentiecentrum voor dierenwelzijn. Nederland steunt de totstandkoming van een dergelijke centrum. Nederland is het eens met de lijn van de Commissie dat een dergelijk centrum het beste zou kunnen werken middels een netwerk van instituten en autoriteiten van de verschillende lidstaten. Nederland vindt het een meerwaarde als een dergelijke centrum zorgt voor het beschikbaar maken en uitwisselen van kennis en informatie over onderzoek, beleid, handhaving, etikettering, certificering, etc.